

The way forward: preparar un París bis?

Els camins de les negociacions climàtiques són inescrutables (i III; Bonn 19 al 23 d'octubre)

Preliminar 1: sobre el títol

The way forward, el camí a seguir, ha estat, probablement, la frase concepte més utilitzat en les diverses sessions plenàries de crisi que han caracteritzat la darrera reunió a Bonn, abans de París 2015, de les negociacions climàtiques. En una de les darreres intervencions abans del plenari formal final, Rússia afirmava que, al seu parer, calia començar a preparar un París bis perquè seria impossible arribar a un acord amb el temps de negociació que poden donar de si les dues setmanes de la COP21 a París.

Preliminar 2: sobre el meu possible suspens com “analista polític”!

En el meu darrer post (del 5 de setembre) sobre les negociacions climàtiques que podeu llegir a:

<http://wp.me/p1IaoC-kS>

acabava dient textualment:

“Diria doncs avui per acabar, però més com a impressió en calent que com a conclusió ben fonamentada, que: a) començo a creure que hi haurà un “Acord de París”; b) que no serà un bon acord des del punt de vista del que els científics ens diuen que és imprescindible, però que si, com a mínim, acaba sent un acord a revisar periòdicament cap a més ambició, serà aquí on continuarà la gran batalla contra el canvi climàtic; c) que semblaria que cada vegada es dona més importància al fet d’aconseguir que hi hagi un “Acord de París”, que als continguts que tingui aquest acord i que, havent vist, sentit i viscut el que ha anat passant aquesta darrera setmana a Bonn, ningú sembla massa disposat a intentar un altre camí.”

Doncs bé, tal com podreu llegir avui i aquí, sí que hi havia algú disposat a intentar “un altre camí”!

La “fonamental” crisi dels dos primers dies: antecedents, evolució i resolució

L’anomenat “no document dels co chairs de 5 d’octubre” que havia de ser el resultat de la reunió anterior de negociacions (Bonn setembre) es va fer públic, com és obvi per la seva denominació, el 5 d’octubre. De fet havia de ser i pretenia ser, seguint el fil de les darreres setmanes de negociació, molt més que un resum; s’havia d’anar transformant pas a pas en el text base del futur acord de París. Com és habitual, els dies abans de l’obertura d’una, i en aquest cas d’aquesta darrera, setmana de negociacions (Bonn octubre) són dies de consultes i de negociacions prèvies.

En el plenari d’obertura del dilluns 19 al matí els co chairs i la representant del G77+Xina tenen un llarg i “tens” debat (naturalment amb moltes altres intervencions de diverses delegacions o estats-parts de la convenció climàtica) sobre quin era l’acord al que havien arribat durant una reunió que s’havia celebrat el diumenge a la nit!

El G77+Xina guanyava al final la primera gran i “fonamental” batalla de la setmana i, en la sessió de la tarda, en sessió plenària oberta, les delegacions podrien afegir al “no document dels co chairs de 5 d’octubre” els textos que segons ells no havien quedat ben recollits o ni tan sols recollits en el “no document”.

Aquesta victòria trencava, per tant, la dinàmica encetada la segona setmana de la reunió de juny a Bonn, en la qual, i de fet per primera vegada després dels darrers anys (si, anys, perquè això no havia passat durant tot el post Copenhaguen), els estats parts encomanaven un text guia per a la negociació als co chairs. Podeu llegir-ne la meua anàlisi en el meu post del 14 de juny:

<http://wp.me/p1laoC-kj>

Així doncs, amb aquesta “fonamental” batalla inicial guanyada el G77+Xina i, de fet, amb el vist i plau de bastantes altres parts (sobretot, i bastant especialment, de la Unió Europea que venia sent molt crítica amb els darrers texts dels co chairs) es tornava, en part, al text de Ginebra del Febrer (The GNT, The Geneva Negotiation Text) que, cal recordar, és sempre, des de llavors, l’únic text oficial de referència de les negociacions fins a París.

El resultat de l’exercici de la tarda del dilluns va ser que, només pel que fa a la part corresponent al que seria l’Acord de París, el “no document dels co chairs de 5 d’octubre” passava de tenir 9 pàgines a tenir-ne 34 pàgines (i així ha quedat, en nombre de pàgines, al final).

En paraules del G77+Xina i, insisteixo, de la Unió Europea particularment (Estats Units, Canada, Rússia, Austràlia, Japó, etc. –el UMBRELLA Group- no estaven ni molt menys tan contents però ho acceptaven de fet) el nou text de dimarts a la tarda tornava ser “propietat de les parts i no dels co chairs”, tornava a ser “party driven”.

El dimarts al matí, en sessió plenària també, s’aprovava explícitament que el nou text compilat i editat pel secretariat de la convenció, durant la nit del dilluns al dimarts, passava a ser el nou text base per a la continuació de les negociacions. Negociacions doncs que, es pot afirmar amb certa rotunditat, estarien començant essencialment de nou a partir d’aquell moment.

Dos dies i mig de “reunions” en “spin off (grups de treball)” tancades a les organitzacions observadores

Des de dimarts a la tarda fins a dijous al vespre aquesta seria la dinàmica política de la setmana.

Malgrat que el G77+Xina va demanar que les reunions dels spin of fossin obertes, l’oposició de Japó va deixar el tema a l’aire i les reunions es van acabar fent, totes, tancades.

Són dos dies i mig de pau aparent a les negociacions, de rumors, de petites protestes de les organitzacions observadores.

Però crec que cal pensar una mica en que va passar realment durant aquests dos dies i mig.

Com he comentat diverses vegades el G77+Xina no té de fet, ni molt menys, una posició comuna ni tan sols unitària en molts dels temes en debat i negociació. Com es pot entendre perfectament els interessos de la Xina o els de Bangladesh i els països menys desenvolupats en general o els dels petits estats insulars de la zona del Carib ni poden ser, ni són, els mateixos.

L'ampliació al començament de la setmana del text base a negociar del possible acord de París no és doncs una ampliació coherent; està plena de diferents opcions moltes vegades no solament contradictòries sinó fins i tot antagòniques; i, naturalment, no només per les contradiccions dins del G77+Xina sinó perquè, llavors i òbviament, tothom (la UE, el UMBRELLA Group citat, etc.) va aprofitat per entrar text nou (molt del qual ni tan sols trobaríem en el GNT). I com que durant els dos dies i mig en qüestió de fet el que es va fer és, en general, introduir encara més text i només intentar ordenar-lo una mica en opcions, ens trobem que en el nou text que es va construir és cada cop més complicat, més difícil de treballar i més difícil, per tant, de negociar realment.

En aquest context s'ha de dir doncs que, de fet, la negociació pròpiament dita entre els estats-part encara ni tan sols ha començat de forma seriosa. Primer les parts han d'analitzar les posicions de les altres i "confrontar-les" amb les seves pròpies i, lògicament, en els primers intents de debat negociador el més normal és que encara aparegui, inicialment, més text.

Es pot afirmar doncs que, finalment, no s'ha entrat de fet en negociacions reals i profundes entre els estats perquè el text que s'anava construint no està ni tant sols a punt com per fer-ho.

Un exemple citat per una delegació i realment exemplificador de la situació: una opció presentada per algun estat en algun article o part d'ell és "no text", és a dir, "cap text". És una precaució pre negociadora davant d'una part de text que a un estat part no li agrada pas. Però està clar, és difícil negociar un text amb o contra un "no text", oi?

En paral·lel a tot aquest procés comencen a sorgir tot tipus de rumors. Sobretot el d'un Pla B. Al meu parer el més versemblant d'aquests plans B era que els co chairs i el secretariat esperaven que, el darrer dia, les grans inconsistències del text obliguessin a les parts a tornar a demanar als co chairs que tornessin a agafar ells la iniciativa i tornessin a ser ells els que preparessin el text a negociar durant les dues darreres setmanes a París mateix. Crec que França podia estar també al darrera d'aquesta opció.

El "Like-Minded Group of Developing Countries, LMDC" de nou en escena

Deixi'm el possible lector que hagi tingut la santa paciència d'arribar fins aquí que, abans d'arribar al final d'aquest relat-anàlisi, comenti una reflexió personal que em vaig anar fent i que em va anar neguitejant durant aquests dies i que, precisament, fins que no he escrit i treballat aquestes ratlles no he acabat d'entendre.

Per què el G77+Xina no va fer la crisi que ha fet aquesta setmana i va deixar passar un moment de tensió semblant el dimecres de la setmana de negociacions del setembre a Bonn?

Doncs bé, sàpiga el lector que durant aquesta setmana a Bonn "ha ressuscitat" un dels sub grups del G77: "The Like Minded Group of Developing Countries, LMDC" (format, actualment, per: Argentina, Bolívia, Xina, Cuba, El Salvador, Equador, Iran, Nicaragua, Veneçuela, Malàisia, Vietnam, Aràbia Saudita i Índia) –Like Minded es pot traduir com "afins"-. Aquest grup havia estat molt actiu en l'etapa que va del 2013 al 2014 però havia desaparegut després de Lima i, sobretot, a les darreres reunions negociadores del juny i el setembre a Bonn.

Si hom busca una mica pot trobar a internet el comunicat final d'una reunió d'aquest grup que va tenir lloc a la Índia, precisament, el passat 15 de setembre!:

<http://pib.nic.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=126913>

La lectura d'aquest comunicat crec que explica perfectament el canvi i a qui cal atribuir-lo de les posicions del G77+Xina entre la reunió del setembre i aquesta reunió d'octubre.

En aquest comunicat hi ha una clara advertència als co chairs sobre el text que havien de presentar a començaments d'octubre. Aquí si que no puc respondre'm la pregunta de perquè els co chairs no els hi varen fer ni el més mínim cas.

El contingut principal del comunicat referit és una crida rotunda a tornar als principis i elements claus de la Convenció Marc de les NNUU sobre el Canvi Climàtic. Tornar doncs al principi CBDR (Responsabilitats Comunes però Diferenciades) sense afegits ni matisos (com els de "d'acord amb les circumstàncies nacionals i les capacitats de cadascú"). Tornar a la classificació entre Annex I i Annex II i No-Annex I i a les responsabilitats ben diferenciades que els hi requeria, a cadascun d'ells, la convenció.

És obvi que el text dels co chairs superava clarament aquest marc històric de referència. No és que el negués però el superava anant en altres direccions que el comunicat que estic "comentant" qualifica de: "lop-sided text", és a dir, text desequilibrat!

No em puc reprimir un: i que malament va el món quan ningú és capaç de valorar, com ara ho puc fer jo, la importància d'aquest comunicat del 15 de setembre a New Delhi.

L'altra "fonamental" i gran crisi, ara del dijous a la nit; l'ultimàtum de Veneçuela; i la resolució d'aquesta nova crisi el divendres al matí

El dijous al vespre es convoca un nou plenari de crisi que té molts elements, com a mínim per a mi, inicialment ben críptics.

Aparentment el conflicte que el generava era que no s'havia esperat la finalització d'una reunió del grup del G77+Xina per començar una reunió d'un nou spin off. I els co chairs l'aprofitarien també, aquest nou plenari, per fer una proposta de metodologia per acabar la setmana de negociació.

Però el plenari mateix començava sense la presència de la representant actual del G77+Xina que continuava en una reunió del grup i, immediatament, Veneçuela demanava la paraula per, en un punt d'ordre, demanar que s'esperés la finalització d'aquesta reunió i, concretament, la presència de la representant del G77+Xina en el plenari per tal de començar-lo.

Això passava ràpidament, i la primera intervenció de la representant del G77+Xina és una mica entretallada (per la manca d'aire d'una persona que ha vingut corrents) i confusa però, de moment, no sembla que la sang hagi d'arribar al riu.

Els co chairs presenten llavors la proposta de finalització de la setmana de negociació. Es faria una sessió oberta només als caps de les delegacions on es mostraria en pantalla l'estat del text al qual s'hauria arribat després de les darreres reunions dels spin off durant el dijous a la nit i el divendres al matí. I a continuació es debatiria "the way forward"!

El G77+Xina s'hi oposa; fonamentalment a que sigui només una reunió dels caps de delegació i a que sigui tancada a les organitzacions observadores.

Entre mig de diverses intervencions ho fa, novament, Veneçuela. La seva ambaixadora davant de la Unió Europea, arribada expressament per aquella reunió, començava dient que parlava havent rebut directius directes explícites del seu cap d'estat. Referint-se principalment, primer, a un possible pla B "amenaçava" clarament en actuar, davant d'aquesta possibilitat, com ho varen fer ja a Copenhaguen. El possible lector s'avorrirà de tornar-me a llegir el que escriuré ara: no havent-hi procediment de presa de decisions aprovat dins de la convenció, a la pràctica tots els països tenen dret a vet, i així el varen exercir alguns d'ells a Copenhaguen. Per tant, l'amenaça de Veneçuela a un possible pla B que sortís del guió que s'estava seguint fou tan clara (i, per a mi, tan important i alarmanent) que va provocar que la representant del G77+Xina demanés immediatament la suspensió del plenari, per fer consultes, i el seu ajornament fins el divendres al matí. I així es va fer.

Queda pendent però acabar el relat de la intervenció de Veneçuela, en la part en la qual va qualificar d'impresentable que el procés s'estigués fent a porta tancada a les organitzacions observadores i va exigir que això es corregís immediatament.

Doncs bé, si el primer dia i mig el G77+Xina va guanyar la seva batalla "fonamental", Veneçuela va guanyar totalment aquesta darrera i òbviament també fonamental batalla del dijous al vespre.

Efectivament, en el plenari de divendres al matí es proposava i decidia amb molta rapidesa que el plenari de la tarda fos obert a tots els membres de les delegacions i a totes les organitzacions observadores i que, després de que fos compilat pel secretariat i presentat al plenari el text conjunt al qual s'hagués arribat, es debatria "the way forward".

Els plenaris finals, els acords finals i algunes frases finals

Tres hores més tard del previst, pràcticament a les 19h, començaven els plenaris finals (parlo en plural perquè primer es fa el plenari no formal en el qual és on realment es treballa i decideixen coses durant la setmana, i després un plenari final formal que enllaça amb l'inicial de l'obertura formal del primer dia i on, formalment, s'acaben aprovant coses si ningú s'hi oposa; una metodologia complexa que torna a respondre, fonamentalment, al problema que ha generat i genera sempre el tema de no tenir un sistema de presa de decisions aprovat).

El que essencialment es va aprovar:

- a) El nou text base de les negociacions és el que s'ha construït durant aquesta darrera setmana de negociacions climàtiques a Bonn; podeu trobar la seva versió actual a:
<http://unfccc.int/files/bodies/application/pdf/ws1and2@2330.pdf>
- b) Els co chairs i el secretariat el treballaran editorial i tècnicament però sense afectar els seus continguts. En un text que no tinc i que es va llegir diverses vegades per uns i pels altres, amb unes cares "preocupades i mal humorades" dels co chairs, queden ben explicitats els termes d'aquest nou document que s'anomenarà, sembla, document tècnic adjunt a l'anterior del link, i que serà la base de les negociacions a partir d'ara, és a dir, a París. Es publicarà a la web de la UNFCCC a començaments de novembre.
- c) Les reunions dels spin off a París seran obertes a les organitzacions observadores.

I acabaré aquest post d'avui amb, principalment, algunes referències a diverses intervencions que crec que, sobretot aquesta vegada, il·lustren millor que cap altra comentari per part meua –que de tota manera no podré deixar de fer-, quina és la situació actual:

Malàisia, en nom de l'esmentat LMDC, va dir bastant explícitament que el text era, ara sí, “party driven” i que s’havia recuperat o restaurat la credibilitat del procés. Que, emperò, volien deixar constància de la seva preocupació per alguns intents de marginalitzar, en l’acord de París, els principis de la convenció marc. Lligueu caps, oi?

Resumin doncs diverses intervencions dels subgrups del G77+Xina i també d’altres delegacions tal com he vingut referint, es pot dir que, actualment, “EL TEXT ÉS PROPIETAT DE LES PARTS I QUE LA NEGOCIACIÓ ENCARA NO HA COMENÇAT”.

Al bell mig del plenari final no formal, Mèxic, en una emocionada intervenció, es referia a l’arribada a les seves costes de l’huracà Patricia (que en aquells moments es preveia molt terrible). En totes les intervencions posteriors tothom va mostrar la seva solidaritat amb Mèxic. Però em va cridar l’atenció que en una intervenció (no citaré l’estat) es subratllés que, precisament, ara ja estàvem en millors condicions per adaptar-nos al canvi climàtic. Ai que malament que anem!

França en una intervenció pràcticament final del plenari formal final, es va comprometre en tot el que s’havia aprovat prèviament i va afirmar taxativament que ni hi havia hagut, ni hi havia ni hi hauria pla B. A la vegada, però, afirmava la responsabilitat col·lectiva de totes les parts i dels seus negociadors en tot el procés i en els seus resultats.

No estaria França traient-se ja de sobre seu la responsabilitat d’un bon final de París?

Pocs minuts abans, s’acabava pràcticament el plenari final no formal amb una intervenció de Rússia en la qual mostrava una gran preocupació pels resultats del procés. Segons ells el text actual era impossible de negociar amb les dues setmanes de temps que hi havia a París. I per això calia anar pensat en un París bis.

Imatge huracà Patricia

Xerca; entre el 24 d’octubre de 2015 a Bonn i el 25 d’octubre de 2015 a Barcelona

Nota final sobre el GGCC del STH de la UPC .-

Hi podria haver algun lector que es preguntés què carai hi fa un servidor seguint tot aquest procés de tan a prop. Es que, per vèncer un avorriment lligat al seu envelliment natural es dedica a anar a reunions internacionals per fer-ne després un escrit que, molt probablement, arribarà a algunes dotzenes de persones?. Una mica estrany, certament. Però tot plegat s’entén millor quan se sap que l’escrit que s’ha acabat fa unes línies també forma part d’un projecte i que, com a mínim personalment, em permet situar-me millor en l’escenari polític del proper pas (ara ja només queda París -o també París bis?-). Així doncs, tots aquests escrits són possibles pel motiu següent:

El maig del 2014, en un seminari públic que vàrem organitzar el company i amic Pepe Antequera i jo mateix, ens vàrem plantejar (i proposar obertament): “De Rio 92 a París 2015: conèixer i incidir en les negociacions internacionals sobre canvi climàtic”.

Com a resultat d’aquell seminari va néixer, amb la voluntat i objectiu citat, el “Grup sobre el Governament del Canvi Climàtic, GGCC”, dins del Grup Singular de Recerca de la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya) en “Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme, STH”. El GGCC tindria també una pota “exterior” dins de l’apGDM: “associació projecte Governament Democràtic Mundial”.

Doncs bé, sota la direcció de la professora Olga Alcaraz (olga.alcaraz@upc.edu) i de la meua (josep.xercavins@upc.edu), d’aquest GGCC n’han acabat formant part molt activa, i ben imprescindible en tots els casos i diferents nivells de treball i participació, des d’altres professores i professors de la UPC, a professors i professores de la UB i de la UAB, a estudiants (i ex estudiants) de molts diferents nivells de l’EUETIB de la UPC i de la Universitat Ramon Llull, i a col·laboradors externs del mencionat grup singular de recerca de la UPC. Tots plegats, prop d’una trentena de persones, hi hem participat i treballat, sempre voluntàriament. La voluntarietat ha estat la base de tot el projecte. I ens acabarà portant a la reunió de la COP 21 a París (del 30 de novembre al 11 de desembre).

En aquests moments, i dins del text que arribarà a París, hi ha una frase pendent de la negociació final (com gairebé tot el text) que diu:

Article 3 (Mitigation). 1. Collective long-term goal. Option 1: [Parties aim [to achieve the global temperature goal] .... **[according to the Global Carbon Budget distribution based on Climate Justice]** ....

Doncs bé, crec que es pot afirmar, humilment però a la vegada ben rigorosament, que aquesta frase hi és, en bona part, perquè hem aconseguit incidir en les negociacions climàtiques internacionals, després d’haver creat, entre altres elements més polítics, un “Grup d’Estats Amics per a una Forta Mitigació, distribuint el Pressupost Global de Carboni sota criteris de Justícia Climàtica”, del qual el GGCC n’és el seu secretariat. No volem llençar les campanes al vol, som molt conscients que és molt difícil que aquesta frase acabi estant en un hipotètic text consensuat final, però seguirem treballant per aconseguir-ho!

No és el moment ni el lloc ni l’espai per entrar en detalls. Sobretot en relació a tota la recerca acadèmica realitzada sobre els dos conceptes claus mencionats: Pressupost Global de Carboni i Justícia Climàtica. El lector interessat pot trobar totes les publicacions científiques elaborades durant el darrer any i mig i tots els materials, activitats i accions polítiques realitzades, principalment durant les darreres 4 setmanes de negociacions a Bonn (dues al juny, una el setembre i la darrera la setmana passada) en el següent lloc web (en la seva versió anglesa):

http://sth.upc.edu/ggcc-bonn-2015?set_language=en